

5. nordiske kvindejuristmøde

Af Kirsten Ketscher

I dagene 5.-8. april afholdtes det 5. nordiske kvindejuristmøde i Stockholm. Mødets emne var den retlige regulering af forholdet mellem mor og barn.

Der deltog ca. 70 kvindelige jurister og jurastuderende fra Norge, Sverige, Finland og Danmark. Mødet blev finansieret med hjælp fra Arbejdslivscentrum og Sveriges Riksbank.

Formålet med de nordiske kvindejuristmøder er at samle kvindelige jurister: praktikere, forskere og studerende til drøftelse af emner med relevans for kvinders retsstilling.

Begrundelsen for valg af emnet »retlig regulering mor–barn« var, at stadig flere kvinder får børn (samtidig med at hver kvinde får færre børn) og moderen traditionelt er den, der tager sig af børnenes daglige pasning og omsorg samtidig med, at hun nu også må tage del i den økonomiske forsørgelse af barnet og sig selv. Der er også en samstemmende udvikling i de nordiske lande henimod at flere og flere kvinder bliver enlige forsørgere. Flere forskellige aspekter af denne problemstilling blev taget op: den økonomiske forsørgelse, den omsorgsmæssige forsørgelse samt endelig det offentlige funktion.

Vedrørende den *økonomiske* forsørgelse blev der af flere foredragsholdere peget på vanskelighederne for kvinden ved at håndhæve sin og børnenes ret til forsørgelse over for manden i ægteskabet. Det blev derfor drøftet, om reglerne vedrørende håndhævelse i ægteskabet burde styrkes f.eks. gennem ægtefælleadgang til bankkonti. Retten til offentlige ydelser strammes til i disse år og kvindens retsstilling vil ofte være afhængig af hendes forhold til en mand, også selvom han ikke er far til barnet. Der er tilsyneladende en tendens i disse år til, at modernens økonomiske forsørgerbyrde øges, mens faderens formindskes fordi forældrene i mange tilfælde ikke bor sammen. I Danmark kan en far f.eks. »holde barn« for 550 kr. om måneden, og dette beløb er fradragsberettiget! Det blev på mødet diskuteret, om det ikke var på tide

at fastsætte regler, hvorefter faderen bidrager til barnets forsørgelse med et beløb, der kan dække halvdelen af de reelle udgifter til barnets forsørgelse. En institutionsplads beløber sig f.eks. typisk til langt mere end 550 kr.

Under den *omsorgsmæssige* forsørgelse diskuteredes særligt den offentlige omsorg i daginstitutioner m.v. I alle nordiske lande er der mangel på institutionspladser. Der efterlystes regler, der giver bedre retsstilling ved fordeling af de eksisterende pladser. Herudover diskuteredes den offentlige børneomsorgs *indhold* og mulighederne for at sikre kvindernes (forældrenes) ret til at få indflydelse på denne. Endelig diskuteredes fordele og ulemper ved henholdsvis offentligretlig og privatretlig organisering af børneomsorgen.

Med hensyn til det *offentliges* funktion i børneopdragelsen blev det drøftet, om forvaltningen har påtaget sig en patriarkatsrolle over for kvinderne. Der er tilsyneladende en tendens til at udvide kontrollen af sociale klienter. Særligt for svenske forhold blev der gjort opmærksom på, at kvinder der modtager sociale ydelser er udsatte for kontrol af deres børneopdragelse. Denne kontrol går ofte på ædruelighed og forholdet til mænd. Denne kontrol kan medføre, at barnet fjernes fra moderen. De krav, som forvaltningen stiller til mødre om stabilitet, tryghed og regelmæssighed kan det offentliges egne institutioner imidlertid ikke selv honorere. Der er f.eks. en meget stor personaleudskiftning og mange gange nedlægges institutioner, således at børnene må skifte opholdssted flere gange.

Endelig berørtes kort lægevidenskabens landvindinger vedrørende undfangelse af børn. Der blev på mødet givet udtryk for, at denne udvikling indbærer store muligheder for kontrol med kvinders ret til at føde børn. I Sverige er f.eks. kunstig befrugtning af kvinden udenom det offentlige forbudt! På mødets tidspunkt forelå et lovforslag, om at tilladelse til kunstig befrugtning kun skulle kunne gives til kvinder, der lever i stabile og ordentlige parforhold.

Det generelle indtryk af mødet var, at de nordiske kvindejuristmøder er inde i en god udvikling. Arrangementet var fra de svenske kvinders side overordentligt veltilrettelagt og mødet prægedes af et højt fagligt niveau. Der var plads til gode drøftelser såvel som led i programmet som mere uformelt.

Der vil blive udarbejdet en rapport med foredrag og drøftelser fra mødet. Rapporten ventes at foreligge i begyndelsen af 1985.

Næste nordiske kvindejuristmøde afholdes i Norge i 1987.